

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 27. decembra 2022. godine
Ref.br.:RK 2099/22

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI112/22

Podnosilac

“Suva Rechtsabteilung”

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
E. Rev. br. 60/2021 od 6. juna 2022. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnelo Osiguravajuće društvo “*Suva Rechtsabteilung*”, sa sedištem u Lucernu, Švajcarska, koje zastupa ICS Assistance LL.C., preko Besnika Z. Nikqija, advokat iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [E. Rev. br. 60/2021] od 6. juna 2022. godine Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) u vezi sa presudom [Ae. br. 125/2020] od 15. aprila 2021. godine Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) i presudom [IV.EK. br. 81/2014] od 4. juna 2020. godine Departmana za privredna pitanja Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude Vrhovnog suda, kojom se navodi da su podnosiocu zahteva povređena osnovna prava i slobode zagarrantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustava) i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 4, člana 21. [Opšta načela] i stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 28. jula 2022. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu.
6. Dana 2. avgusta 2022. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Safet Hoxha i Nexhmi Rexhepi.
7. Dana 2. avgusta 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva i dostavio im kopiju zahteva.
8. Dana 2. avgusta 2022. godine, Sud je obavestio Osiguravajuće društvo "ILLYRIA" o registraciji zahteva.
9. Dana 10. oktobra 2022. godine, Sud je tražio od podnosioca zahteva da podnese odgovor na reviziju upućenu Vrhovnom sudu.
10. Dana 12. oktobra 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo Sudu reviziju i odgovor na reviziju upućenu Vrhovnom sudu.
11. Dana 8. decembra 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Podnosilac podnosi zahtev Sud po sedmi put, ali prethodni slučajevi nemaju nikakve dodirne tačke sa ovim predmetom.
13. Dana 19. decembra 2011. godine, S.Sh.A., osiguranik podnosioca zahteva, je zadobila povrede u saobraćajnoj nesreći koju je izazvalo lice osigurano u Osiguravajućem društvu

„Illyria“ sa sedištem u Prištini. Osiguraniku podnosioca zahteva, odnosno S.Sh.A., je podnosilac zahteva isplatio naknadu u iznosu od 132.852,80 evra na ime „lečenja i naknade zbog radne nesposobnosti“.

14. Dana 15. marta 2012. godine, podnosilac je podneo zahtev za naknadu odgovornom osiguratelju – Osiguravajućem društvu „Illyria“ na osnovu prava na subrogaciju.
15. Dana 5. februara 2014. godine, s obzirom na to da pitanje subrogacije nije rešeno gore navedenim zahtevom, podnosilac je podneo tužbu Osnovnom sudu protiv Osiguravajućeg društva „Illyria“ tražeći naknadu štete, prvo u iznosu od 108.735,05 evra sa kamatom od 12% (dvanaest posto) počev od 15. marta 2012. godine, a nakon preciziranja tužbenog zahteva, naknadu štete u iznosu od 94.154,22 evra sa kamatom od 12% (dvanaest posto). Osiguravajuće društvo „Illyria“ je podnelo odgovor na tužbu, kojim je predložilo da se tužbeni zahtev odbije, kao neosnovan, na osnovu toga što je **(i)** podnosilac zahteva svoju tužbu zasnovao na švajcarskom saveznom zakonu o socijalnom osiguranju čije se odredbe ne primenjuju u državi u kojoj je pokrenuta tužba; **(ii)** sa oštećenom S.Sh.A su postigli vansudsko poravnanje za naknadu svake vrste materijalne i nematerijalne štete; i **(iii)** tužbi podnosiocu zahteva je nedostajao pravni osnov u skladu sa ZOO-a.
16. Dana 4. juna 2020. godine, Osnovni sud – Departman za privredna pitanja je, presudom [IV. EK. br. 581/2014], (i) usvojio tužbeni zahtev podnosioca; (ii) obavezao Osiguravajuće društvo „Illyria“ da na osnovu relevantnih veštačenja od 27. decembra 2018. godine i 30. juna 2019. godine, isplati podnosiocu zahteva iznos naknade od 94.154,22 evra na ime štete; (iii) obavezao Osiguravajuće društvo „Illyria“ da podnosiocu zahteva isplati kamatu od 8% (osam posto) godišnje, počev od 5. februara 2014. godine do konačne isplate; i (iv) obavezao parničare da plate svoje troškove postupka. Osnovni sud je presudom priznao pravo subrogacije podnosiocu zahteva na osnovu stava 1, člana 12. Zakona br. 04/L-018 o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti (u daljem tekstu: Zakon o obaveznom osiguranju) i obrazložio određivanje zatezne kamate od 8% (osam posto) godišnje, zasnivajući se na članu 305. i 382. Zakona br. 04/L-077 o obligacionim odnosima iz 2012. godine.
17. Neutvrđenog datuma, Osiguravajuće društvo „Illyria“ je uložilo žalbu Apelacionom sudu na gore navedenu presudu Osnovnog suda, navodeći bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se osporena presuda preinači ili ukine i stvar vrati na presuđivanje. Podnosilac zahteva je takođe uložio žalbu zbog povreda odredaba parničnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava i predložio da se presuda Osnovnog suda preinači tako da Osiguravajuće društvo „Illyria“ plati zateznu kamatu u roku od 7 dana od dana pravnosnažnosti presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja, kao i troškove spora u iznosu od 8.804,89 evra.
18. Dana 1. decembra 2020. godine, Vrhovni sud je doneo Pravno mišljenje, kojim je izneo stav o ujednačavanju sudske prakse u pogledu primene kamatnih stopa za sve vrste građanskih sporova
19. Dana 15. aprila 2021. godine, Apelacioni sud je, presudom [Ae. br. 125/2020], delimično potvrdio presudu Osnovnog suda. Istu je preinačio samo u odnosu na troškove postupka, obavezujući Osiguravajuće društvo „Illyria“ da plati troškove postupka u iznosu od 7.932,00 evra u roku od 7 (sedam) dana od dana prijema presude.
20. Dana 7. juna 2021. godine, Osiguravajuće društvo „Illyria“ je podnelo reviziju Vrhovnom sudu protiv presude Apelacionog suda, navodeći (i) povredu odredaba

parničnog postupka, uz obrazloženje da je izreka osporene presude kontradiktorna između dokaza i obrazloženja; (ii) pogrešnu primenu materijalnog prava, uz obrazloženje da je pogrešno primenjen u okolnostima njegovog slučaja Zakon br. 04/L-077 o obligacionim odnosima iz 2012. godine, koji nije bio na snazi u vreme kada se nesreća dogodila i njime je pogrešno dosuđena visina zatezne kamatne; kao i (iii) pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja, sa predlogom da se osporena presuda preinači ili ukine i stvar vrati na presuđivanje.

21. Dana 11. juna 2021. godine, podnosilac zahteva je podneo odgovor na reviziju, tražeći da se (i) preinači tačka I presude [IV.EK.BR. 81/14] od 4. juna 2020. godine Osnovnog suda u pogledu dosuđene kamate; (ii) da se obaveže Osiguravajuće društvo „Illyria“ da za iznos od 42.575,16 evra, plaćen za periodične obaveze troškova lečenja i naknade za radnu nesposobnost **pre 20. decembra 2012. godine, plati zateznu kamatu po godišnjoj stopi kao za sredstva deponovana u poslovnim bankama za godinu dana** bez posebne namene počev od 15. marta 2012. godine do konačne isplate, dok da za iznos od 51.578,84 evra, plaćen za obaveze troškova lečenja i naknade za radnu nesposobnost **nakon 20. decembra 2012. godine plati zateznu kamatu u visini godišnje stope od 8% (osam posto) godišnje** počev od 15. marta 2012. godine do konačne isplate; kao i (iii) da se obaveže Osiguravajuće društvo „Illyria“ da plati dodatne troškove parničnog postupka za odgovor na reviziju.
22. Revizija i odgovor na reviziju, između ostalog, argumentuju i protiv argumentuju pitanja u vezi sa primenljivošću zakona u vezi sa kamatom u okolnostima konkretnog slučaja u odnosu na odredbe Pravnog mišljenja od 1. decembra 2020. godine Vrhovnog suda. Što se tiče kamate, podnosilac zahteva je naglasio da pri utvrđivanju primenljivosti zakona treba imati u vidu tačku devetu (IX) Pravnog mišljenja, iz koje prema podnosiocu zahteva proizilazi da se za „*naknadu troškova lečenja i naknadu za vreme radne nesposobnosti isplaćene do 20. decembra 2012. godine u iznosu od 42.575,16 evra primeni zatezna kamata kao za sredstva deponovana u banci preko godinu dana bez određene namene, dok se za naknadu plata od 20. decembra 2012. godine pa nadalje u ukupnom iznosu od 51.578,84 evra primeni zatezna kamatna od 8% godišnje*“.
23. Dana 6. juna 2022. godine, Vrhovni sud je, presudom [E. Rev. br. 60/2021], delimično usvojio reviziju Osiguravajućeg društva „Illyria“ i shodno tome delimično preinačio presudu Osnovnog suda i Apelacionog suda samo u odnosu na dosuđenu kamatu, obavezujući Osiguravajuće društvo „Illyria“ da za iznos naknade u vrednosti od 94.154,22 evra, koji je odobren presudom [IV. EK. br. 581/2014] od 4. juna 2020. godine Osnovnog suda, plati kamatu koju plaćaju poslovne banke na štedne uloge preko godinu dana bez posebne namene, računajući od 5. februara 2014. godine do konačne isplate pod pretnjom prinudnog izvršenja na osnovu odredaba člana 186. i 277. Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine, kao i na osnovu prvog dela, tačke I, Pravnog mišljenja [br. 265/2020] Vrhovnog suda od 2. decembra 2020. godine. Vrhovni sud je svojom presudom, na osnovu gore navedenih odredaba, obrazložio da činjenica da se nesreća dogodila pre 2012. godine isključuje mogućnost primene Zakona br. 04/L-077 o obligacionim odnosima kao što su to uradili Osnovni sud i Apelacioni sud.

Navodi podnosioca

24. Podnosilac zahteva navodi da je presuda [E.Rev. br. 60/2021] od 6. juna 2022. godine Vrhovnog suda doneta kršeći njegova osnovna prava i slobode zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a. Podnosilac zahteva posebno navodi povredu prava na obrazloženu sudsku odluku.

25. Podnosilac zahteva navodi da, Vrhovni sud, načinom o određivanju visine zatezne kamate u „*potraživanjima o naknadi štete*“, u konkretnom slučaju nije u potpunosti poštovao Pravno mišljenje [br. 265] od 1. decembra 2020. godine Vrhovnog suda, jer je prilikom rešavanja konkretnog slučaja primenio samo prvu tačku (I) ovog Pravnog mišljenja, koja se uglavnom bavi primenjivim zakonom u obligacionim odnosima, a zanemario je primenu tačke devet (IX), koja se posebno bavi primenom zakona u vezi sa iznosom zatezne kamate u „*potraživanjima o naknadi štete*“, kao što je bio slučaj sa podnosiocem zahteva.
26. Što se tiče navoda o neobrazloženosti sudske odluke, podnosilac zahteva ističe da „*presudu [E. Rev. br. 60/2021] od 6. juna 2022. godine karakteriše nedostatak obrazloženja, odnosno da Vrhovni sud nije dao dovoljno i adekvatno obrazloženje u pogledu preinčenja presude Apelacionog suda Kosova [Ae. br. 125/2020] od 15. aprila 2021. godine u vezi sa zateznom kamatom – što se smatra povredom ustavnog načela zabrane proizvoljnosti u odlučivanju*“.
27. Podnosilac zahteva ističe da je osporena presuda [E. Rev. br. 60/2021] od 6. juna 2022. godine Vrhovnog suda „*u delu pravnog obrazloženja manjkava kada se bavi pitanjem instituta zatezne kamate u pogledu momenta zatezne kamate na periodične zahteve i iznosa zatezne kamate u vezi sa potraživanjima o naknadi štete. Štaviše, ispostavlja se da je odluka u vezi sa zateznom kamatom u suprotnosti sa stavom iz Pravnog mišljenja br. 265, čime se objektivno i isključuje mogućnost drugačijeg obrazloženja od onog iznetog u pravnom mišljenju br. 265 i u njegovom obrazloženju. Davanje pravnih razloga za sudsku odluku je važan aspekt sudskog procesa*“.
28. U kontekstu tog navoda, podnosilac zahteva ističe da je „*Vrhovni sud, kao sudski organ poslednje instance, morao da obrati posebnu pažnju na obrazloženje odluke, posebno ako se uzme u obzir činjenica da je to odluka poslednje instance i da takve odluke uspostavljaju presedan –koji može biti od posebnog značaja za nižestepene sudove. Štaviše, u konkretnom slučaju, pitanje zatezne kamate je obrađeno relevantnim stavom ovog suda u Pravnom mišljenju br. 265 –gde se tačkom IX drugog dela detaljno uređuje institucija zatezne kamate na „potraživanjima o naknadi štete” i to kako u odnosu na trenutak kada se dužnik smatra zadocnelim tako i u odnosu na visinu godišnje zatezne kamatne od 8%. Propust Vrhovnog suda da pruži adekvatno i dovoljno obrazloženje zasnovano na zakonu takođe krši načelo pravne sigurnosti za strane i sprečava razvoj stalne prakse sudskog tumačenja sličnih pitanja*“.
29. Podnosilac zahteva dalje ističe da „*podnosilac ovog zahteva smatra da kriterijum obrazloženja sudskih odluka nije dovoljan da obrazloženje bude samo formalno prisutno. Obrazloženje odluke mora nužno da ispunjava osnovne kriterijume i da nema tako ozbiljne nedostatke koji krše standard obrazložene sudske odluke*“.
30. Podnosilac zahteva dalje ističe da „*[...] propust Vrhovnog suda da svoje odluke zasniva na zakonu i da ih potkrepi sa adekvatnim obrazloženjem predstavlja proizvoljnu radnju i krši pravo podnosioca zahteva na pravično suđenje*“.
31. U tom kontekstu, podnosilac zahteva naglašava: „*Ustavni sud Kosova je pokazao značaj dovoljnog i adekvatnog obrazloženja sudskih odluka – kao važan element ustavnog prava na pravično suđenje, kriterijum za koji podnosilac ovog zahteva smatra da nije primenjen u konkretnom slučaju od strane Vrhovnog suda*“.
32. Što se tiče navoda u vezi sa nedonošenjem obrazložene sudske odluke, podnosilac zahteva takođe ističe da je osporena presuda u suprotnosti sa sudskom praksom Ustavnog suda i praksom Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP).

33. Podnosilac zahteva takođe naglašava da „Vrhovni sud Republike Kosovo u konkretnom slučaju ne samo da nije doneo adekvatno obrazloženu odluku, već je propustio da ispuni ustavnu obavezu u skladu sa članom 53. Ustava da razmatra sudski predmet u kontekstu relevantne prakse Evropskog suda, štaviše, kada je odlučio da delimično preinači presudu Apelacionog suda Republike Kosovo, značajno ograničavajući pravo strane na naknadu štete, a samim tim i na presuđivanje”.
34. U svim svojim navodima, podnosilac zahteva je razradio osnovna načela prava na obrazloženu sudsku odluku kao što je zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, a u prilog ovim argumentima, podnosilac zahteva se pozvao i na sudsku praksu (i) Suda u slučajevima KI55/09, podnosilac zahteva: *N.T.SH. Meteorit*, presuda od 3. decembra 2010. godine; KI135/14, podnosilac zahteva: *IKK Classic*, presuda od 10. novembra 2015. godine; KI97/16, podnosilac zahteva: *IKK Classic*, presuda od 4. decembra 2017. godine; KI138/15, podnosilac zahteva: „*Shar Beteiligungs GmbH*“ d.o.o, presuda od 4. septembra 2017. godine, kao i sudsku praksu (ii) ESLJP-a u predmetima *Hiro Balani protiv Španije* (presuda od 9. decembra 1994. godine); *Ruiz Torija protiv Španije* (presuda od 9. decembra 1994. godine); *Helle protiv Finske* (presuda od 19. decembra 1997. godine); *Souminen protiv Finske* (presuda od 1. jula 2003. godine); *Boldea protiv Rumunije* (presuda od 15. maja 2007. godine); *Grădinar protiv Moldavije* (presuda od 6. februara 2008. godine).
35. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda da (i) proglasi njegov zahtev prihvatljivim; i (ii) da utvrdi da je osporena presuda, odnosno presuda [E.Rev. br. 60/2021] od 6. juna 2022. godine Vrhovnog suda, doneta u suprotnosti sa članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, proglašavajući istu ništavom i vraćajući stvar na preispitivanje.

Relevantne zakonske odredbe

Zakon o obligacionim odnosima SFRJ-a od 30. marta 1978. godine

Kad dospeva obaveza naknade

Član 186

Obaveza naknade štete smatra se dospelom od trenutka nastanka štete.

III. ZATEZNA KAMATA

Kada se duguje

Član 277

1) *Dužnik koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze duguje, pored glavnice, i zateznu kamatu po stopi utvrđenoj saveznim zakonom.*

2) *Za novčanu obavezu proisteklu iz ugovora u privredi, zateznu kamatu utvrđuje Savezno izvršno veće.*

3) *Ako je stopa ugovorene kamate viša od stope zatezne kamate,*

4) *predviđene u prethodnom stavu ovog člana, ona teče i posle dužnikove docnje.*

Zakon br. 04/L-077 o obligacionim odnosima iz 19. juna 2012. godine

Član 281

Zakonska subrogacija

Kad obavezu ispuni lice koje ima neki pravni interes u tome predmetu, na njega prelazi, na osnovu zakona, u času ispunjenja, poveriočevo potraživanje sa svim sporednim pravima.

I. DOCNJA DUŽNIKA

Član 305

Kad dužnik dolazi u docnju

1. Dužnik dolazi u docnju kad ne ispuni obavezu u roku određenom za ispunjenje.
2. Ako rok za ispunjenje nije određen, dužnik dolazi u docnju kad ga poverilac pozove da ispuni obavezu, usmeno ili pismeno, vansudskom opomenom ili započinjanjem nekog postupka čija je svrha da se postigne ispunjenje obaveze.

Član 382

Zatezna kamata

1. Dužnik koji zadocni u ispunjavanju novčanih obaveza duguje, osim glavnice, i zateznu kamatu.
2. Iznos zatezne kamate je osam procenta (8%) godišnje, osim ako nije drugačije određeno posebnim zakonom.

Zakon br. 06/L-054 o sudovima, koji u članu 14. predviđa mehanizam za pravilno upravljanje pravdom i razmatranje izmena sudske prakse

Član 14

Nadležnosti i odgovornosti predsednika i potpredsednika Suda

“[...]

2.10. Predsednik suda saziva godišnji susret svih sudija za savetovanje o upravljanju pravosuđa u tom sudu; Za analiziranje organizacije rada suda; za razmatranje i predlaganja izmena u procedurama i praksi”.

Pravno mišljenje o kamati usvojeno na opštoj sednici Vrhovnog suda Republike Kosovo od 1. decembra 2020. godine

PRVI DEO: Primenjivi zakon:

I. Za obligacione odnose nastale pre 20.12.2012. godine koji se odnose na kamatu, primenjivaće se odredbe Zakona o obligacionim odnosima (Sl. list SFRJ, br. 29/78, 39/85, 57/89).

II. Za obligacione odnose nastale nakon 19.12.2012. godine, primenjivaće se odredbe Zakona o obligacionim odnosima br. 04/L-077(Šlužbeni list Republike Kosovo br. 19/19 od 19.06.2012. godine).

III. Za periodična potraživanja nastala iz obligacionih odnosa pre 20.12.2012. godine, ukoliko se radi o naplati nakon 19.12.2012. godine, a sud u predmetu spora po tužbi odluči isto, nakon 19.12.2012. godine, biće primenjen zakon:

- Za periodična potraživanja o isplati kamata pristiglim do 20.12.2012. godine, biće primenjivan Zakon o obligacionim odnosima (skr. ZOO) – Sl. list SFRJ br.29/78, 39/85, 57/89);

- Za periodična potraživanja pristigla nakon 19.12.2012. godine, biće primenjivan ZOO br.04/L-077.

DRUGI DEO: Visina kamatne stope:

IV. Za obligacione odnose nastale pre 20.12.2012. godine, određivaće se visina kamatne stope kao za uložena sredstva duže od godinu dana bez posebne namene. [...]

VI. Za obligacione odnose nastale nakon 19.12.2012. godine, visina godišnje kamatne stope za sva potraživanja biće 8%, osim kada je drugačije predviđeno posebnim zakonom. [...]

XI. Slučajevi vezani za potraživanja o naknadi iz osiguranja policom dobrovoljnog osiguranja, visina kamatne stope biće određivana u skladu sa stavovima IV (četiri) i VI (šest) ovog pravnog mišljenja, u zavisnosti od zakona koji je važio u vreme pojavljivanja osiguranog slučaja.

Izuzeci o kamatnoj stopi predviđeni u **stavovima IV (četiri)**, V (pet), **VI (šest)**, VII (sedam), VIII (osam), IX (devet) i X (deset).

XII. Potraživanja **trećih lica** prema **kompanijama osiguranja**, godišnja kamatna stopa **od 12%** biće primenjivana, tj. biće obračunavana kada za to budu ispunjeni zakonski uslovi, u slučajevima nepoštovanja rokova (čl. 26, st. 1 i 2 Zakona o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti br. 04/L-018, objavljen u Sl. Listu br. 4, dana 14. jula 2011. godine, a koji je stupio na snagu 30. jula 2011. godine), pa i neispunjavanje obaveza (čl. 26, st. 4 ovog zakona) od strane osiguranika (kompanije osiguranja), za svaki dan zakašnjenja pado njegove konačne isplate obaveze, počev od dana podnošenja zahteva o naknadi štete.

Slučajevi kada se primenjuje godišnja kamata po stopi od 12 %:

-Kada potraživanje osiguravajućoj kompaniji za naknadu štete za lica ne bude rešavana u roku od 60 dana;

-Kada potraživanje osiguravajućoj kompaniji za naknadu štete na imovini (materijalna šteta), ne bude rešavano u roku od 15 dana;

-U nemogućnosti određivanja štete, tj. rešavanja naknade uopšte, osiguranik je dužan da plati oštećeniku nesporni deo od šteteza lica u vidu akontacije (kapare) najkasnije u roku od 60 dana, dok u roku od 15 dana-materijalnu odštetu.

XIII. Zakasnelo plaćanje dužnika prema poveriocima-finansijskim institucijama biće obračunavano na osnovu podzakonskih akata Centralne banke Kosova (CBK) po stopi koja je predviđena uslovima i rokovima zacrtanim u sporazumu sa određenim finansijskim institucijama.

Obrazloženje stava I Pravnog mišljenja–Pravilo u građanskom pravu je da materijalni zakon važi za određeni period i određeno područje. U tom smislu propisan je i Zakon o obligacionim odnosima gde je uzeto kao osnov vreme kada je nastao građansko-pravni odnos. U praksi je nastala dilema, jer je u nekoliko

slučajeva pogrešno primenjivana zakonska odredba koja nije bila na snazi u vreme građansko-pravnog odnosa.

[...]

Obrazloženje iz stava IX (devet) Pravnog mišljenja - U sudskoj praksi postoje češći slučajevikada poverioci naknađuju štetu za koju su ispunili obaveze prema trećim licima, pogotovu za osiguranja domaćih stranih kompanija. U takvim zahtevima je u sudskoj praksi zapaženo nekoliko oblika interpretacije i primene zakonskih odredbi kada se radi o kamatnim stopama. Kada se poverioci u slučajevima prilikom podnošenja zahteva o naknadi štete pozivaju na član 26. Zakona o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti br. 04/L-018 koji je stupio na snagu od 30.07.2011. godine, a na osnovu kojeg je predviđena stopa od 12%. Međutim, Vrhovni sud Kosova je na Opštoj sednici putem ovog pravnog mišljenja ocenio da se ne može u svim slučajevima primenjivati pomenuta kamatna stopa od 12%. To iz razloga što su zahtevi poverilaca o naknadi štete vezani isključivo za građansko-pravne odnose, pa se tako godišnje zatezne kamate trebaju isplaćivati u skladu sa stavovima IV i VI ovog pravnog mišljenja. To znači da u slučaju da je poverilac ispunio obavezu prema trećoj strani pre 20.12.2012. godine – primenjivaće se stopa kao za uložena sredstva iznad godinu dana bez posebne namene, dok će se za period nakon 19.12.2012. godine primenjivati stopa od 8%.

Ocena prihvatljivosti zahteva

36. Sud prvo ocenjuje da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.

37. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

38. Sud se takođe poziva na stav 4, člana 21. [Opšta načela] Ustava, koji propisuje:

“Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”.

39. Sud dalje takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47 (Individualni zahtevi)

*“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.*

Član 48 (Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
(Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

40. U tom smislu, Sud prvo ističe da podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede osnovnih prava i sloboda koje važe za pojedince i pravna lica (vidi, u tom smislu, slučaj Suda KI118/18, podnosilac zahteva: *Eco Construction d.o.o.*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. oktobra 2020. godine, stav 29).
41. Što se tiče ispunjavanja uslova prihvatljivosti koji su propisani Ustavom i gore razrađenim zakonom, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [E. Rev. br. 60/2021] od 6. juna 2022. godine Vrhovnog suda, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom.
42. Podnosilac zahteva je takođe naglasio prava i slobode za koje navodi da su mu povređene u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.
43. Međutim, pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti], odnosno u stavu (2) pravila 39 Poslovnika, koje propisuje:

(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju.

44. Sud podseća da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse ESLJP-a i sudske prakse Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je definisano u stavu 2 pravila 39 Poslovnika (vidi, slučajeve Suda: KI04/21, podnositeljka zahteva: *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26; i KI175/20, podnosilac zahteva: Kosovska agencija za privatizaciju, rešenje o neprivaatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
45. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četvrtog stepena“; (ii) navodi kategorisani „odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“; i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi, tačnije, o konceptu neprihvatljivosti na osnovu zahteva ocenjenog kao „očigledno neosnovan“, i specifičnosti gore navedene četiri kategorije navoda kvalifikovani kao „očigledno neosnovani“; vidi, takođe, slučaj: KI04/21, gore citiran, stav 27 i slučaj KI175/20, gore citiran, stav 38).
46. U tom smislu, kao i u nastavku teksta, prilikom ocene da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud

primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom (vidi, slučaj: KIO4/21, gore citiran, stav 28).

47. Sud podseća da se nesreća dogodila 2011. godine. Nesreću je izazvao osiguranik Osiguravajućeg društva „Illyria“, dok je osiguranik podnosioca zahteva S.Sh.A. zadobio telesne povrede. Odgovornost za nesreću je pala na osiguranika Osiguravajućeg društva „Illyria“. Podnosilac zahteva je isplatio naknadu svom osiguraniku, odnosno S.Sh.A., u iznosu od 132.852,80 evra na ime lečenja i naknade zbog nesposobnosti za rad. Što se tiče ovog iznosa, podnosilac zahteva se 2012. godine obratio Osiguravajućem društvu „Illyria“ sa zahtevom za naknadu štete na osnovu prava na subrogaciju i u nedostatku sporazuma tužbom se obratio Osnovnom sudu.
48. Sud podseća da je zahtev za naknadu materijalne štete usvojio Osnovni sud, a kamata je određena u iznosu od 8% (osam posto) godišnje, počev od 5. februara 2014. godine do konačne isplate. U tom kontekstu, Sud podseća da je Osnovni sud u svojoj presudi obrazložio utvrđivanje zatezne kamate od 8% (osam posto) godišnje na osnovu člana 305. i 382. Zakona br. 04/L-077 o obligacionim odnosima iz 2012. godine. Nakon žalbe, Apelacioni sud je potvrdio pravo podnosioca zahteva na odgovarajuću naknadu na osnovu subrogacije, ali je preinačio presudu Osnovnog suda u pogledu troškova postupka, obavezivši Osiguravajuće društvo „Illyria“ da plati troškove postupka u iznosu od 7.932,00 evra.
49. Vrhovni sud je takođe konačno potvrdio pravo podnosioca zahteva na odgovarajuću naknadu na osnovu subrogacije, ali je preinačio presudu Osnovnog suda i Apelacionog suda u pogledu kamate. Vrhovni sud je odlučio da Osiguravajuće društvo „Illyria“ za iznos naknade u vrednosti od 94.154,22 evra, koji je odobren presudom [IV. EK. br. 581/2014] od 4. juna 2020. godine Osnovnog suda, plati kamatu koju plaćaju poslovne banke na štedne uloge preko godinu dana bez posebne namene, računajući od 5. februara 2014. godine do konačne isplate na osnovu odredaba člana 186. i 277. Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine, kao i na osnovu prvog dela, tačke I, Pravnog mišljenja [br. 265/2020] Vrhovnog suda od 2. decembra 2020. godine. Sud takođe podseća da je Vrhovni sud svojom presudom, na osnovu gore navedenih odredaba, obrazložio da činjenica da se nesreća dogodila pre 2012. godine isključuje mogućnost primene Zakona br. 04/L-077 o obligacionim odnosima kao što su to uradili Osnovni sud i Apelacioni sud.
50. Podnosilac zahteva osporava gore navedene zaključke Vrhovnog suda, precizirajući da je osporena presuda zahvaćena povredom njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a. Sud podseća da u vezi sa njegovim navodom o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, podnosilac zahteva navodi neobrazloženje sudske odluke.
51. U tom kontekstu, Sud podseća da podnosilac zahteva navodi povredu svojih prava zagarantovanih članom 31. Ustava i članom 6.1 EKLJP-a, jer osporena presuda Vrhovnog suda ne daje dovoljno i adekvatno obrazloženje u vezi sa promenom u obračunu zatezne kamate. Pored toga, podnosilac zahteva navodi da je osporena presuda Vrhovnog suda u suprotnosti sa Pravnim mišljenjem [br. 265] od 1. decembra 2020. godine, jer se zanemarila primena tačke devet (IX) koja se posebno bavi primenom zakona u vezi sa iznosom zatezne kamate u „potraživanjima o naknadi štete“, kao što je bio slučaj sa podnosiocem zahteva.
52. S tim u vezi, Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi: „Presudu [E. Rev. br. 60/2021] od 6. juna 2022. godine karakteriše nedostatak obrazloženja, odnosno da Vrhovni sud nije dao dovoljno i adekvatno obrazloženje u pogledu preinčenja presude

Apelacionog suda Kosova [Ae. br. 125/2020] od 15. aprila 2021. godine u vezi sa zateznom kamatom – što se smatra povredom ustavnog načela zabrane proizvoljnosti u odlučivanju”.

53. Sud takođe primećuje da podnosilac zahteva navodi: “Vrhovni sud Republike Kosovo u konkretnom slučaju ne samo da nije doneo adekvatno obrazloženu odluku, već je propustio da ispuni ustavnu obavezu u skladu sa članom 53. Ustava da razmatra sudski predmet u kontekstu relevantne prakse Evropskog suda, štaviše, kada je odlučio da delimično preinači presudu Apelacionog suda Republike Kosovo, značajno ograničavajući pravo strane na naknadu štete, a samim tim i na presuđivanje”.
54. Sud ocenjuje da će u konkretnom slučaju navode o neobrazloženosti sudske odluke i neprimenjivanju sudske prakse Ustavnog suda i ESLJP-a, zbog prirode slučaja i njihovog međusobnog odnosa, razmatrati u okvir jednog obrazloženja.
55. U smislu ovih pojašnjenja, Sud će dalje razmatrati navode podnosioca zahteva o povredi prava na pravično suđenje, zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6.1 EKLJP-a.

Opšta načela za pravo na obrazloženu i razumnu sudsku odluku

56. Jemstva utvrđena u članu 6. stav 1. obuhvataju i obavezu sudova da navedu dovoljna obrazloženja svojih odluka (vidi, predmet ESLJP *H. protiv Belgije*, br 8950/80, presuda od 30 novembra 1987, stav 53). Obrazložena odluka pokazuje strankama da je njihov predmet zaista razmotren.
57. Iako domaći sud ima određeno unutrašnje polje slobodne procene kada je reč o prihvatanju argumenata i odlučivanju o prihvatljivosti dokaza, on je u obavezi da svoje postupke opravda tako što će obrazložiti sve svoje odluke (vidi, predmete ESLJP, *Suominen protiv Finske*, br.37801/97, presuda od 24 jula 2003, stav 36; kao i predmet *Carmel Saliba protiv Malte*, br. 24221/13, presuda od 24 aprila 2017, stav 73).
58. Niži sud ili organ vlasti, zauzvrat, moraju dati takve razloge i obrazloženja koji omogućavaju strankama da efikasno i delotvorno iskoriste svako postojeće pravo na žalbu (vidi predmet ESLJP-a *Hirvisaari protiv Finske*, br. 49684/99, presuda od 25 decembra 2001, stav 30).
59. Član 6. stav 1. obavezuje sudove da obrazlože svoje odluke, ali se on ne može tumačiti u tom smislu da nalaže da sud iscrpno odgovori na svaki izneti argument (vidi, predmet ESLJP-a, *Van de Hurk protiv Holandije*, br. 16034/90, presuda od 19 aprila 1994, stav 61; *García Ruiz protiv Španije*, br 30544/96, presuda od 29 januara 1999, stav 26; *Perez protiv Francuske*, br. 47287/99, presuda od 12 februara 2004, stav 81).
60. Od prirode same odluke koju sud donosi zavisi da li je Sud dužan da je obrazloži i o tome se može odlučivati samo u svetlu okolnosti datog predmeta: neophodno je da se, inter alia, uzmu u obzir različite vrste podnesaka koje stranka može da podnese sudu, kao i razlike koje postoje između pravnih sistema država u pogledu zakonskih odredaba, običajnih pravila, pravnih stanovišta i prezentiranja i izrade presuda (vidi predmete ESLJP, *Ruiz Torija protiv Španije*, br. 18390/91, presuda od 09 decembra 1994, stav 29; *Hiro Balani protiv Španije*, br. 18064/91, presuda od 9 decembra 1994, stav 27).
61. Međutim, ako je podnesak jedne stranke odlučujući za ishod postupka, on zahteva da se na njega konkretno i neodložno odgovori (vidi predmete ESLJP-a *Ruiz Torija protiv Španije*, citirana gore, stav 30; *Hiro Balani protiv Španije*, citirana gore, stav 28)
62. Stoga su domaći sudovi dužni:

- (a) da ispituju najvažnije argumente stranaka (vidi predmete ESLJP-a *Buzescu protiv Rumunije*, br. 61302/00, presuda od 24 avgusta 2005., stav 67; *Donadze protiv Gruzije*, br. 74644/01, presuda od 7 juna 2006, stav 35);
- (b) da s posebnom pažnjom i revnošću ispituju izjašnjenja koja se tiču prava i sloboda zagaranтованих Ustavom, EKLJP i protokolima uz nju (vidi predmete *Fabris protiv Francuske*, napred citiran, stav 72; presudu *Wagner i J.M.W.L. protiv Luksemburga*, br. 76240/01, presuda od 28 septembra 2007, stav 96).
63. Član 6. stav 1. ne nalaže da Vrhovni sud pruži iscrpnije obrazloženje onda kada jednostavno primenjuje određenu zakonsku odredbu o pravnom osnovu za odbacivanje žalbe zato što ta žalba nema izgleda za uspeh (vidi predmete ESLJP-a *Burg i drugi protiv Francuske*, br. 34763/02, odluka od 28 januara 2003, ; *Gorou protiv Grčke* (br. 2), br. 12686/03, odluka od 20 marta 2009, stav 41).
64. Slično tome, u predmetu u kome se radi o zahtevu da se odobri da se izjavi žalba, što je preduslov za postupak pred višim sudom, kao i za moguće donošenje presude, član 6. stav 1. ne može da se tumači u tom smislu da nalaže da se iscrpno obrazloži odluka kojom se odbacuje zahtev za izjavljivanje žalbe (vidi predmete ESLJP-a *Kukkonen protiv Finske* (br. 2), br. 47628/06, presuda od 13 aprila 2009, stav 24; *Bufferne protiv Francuske*, br. 54367/00, odluka od 26 februara 2002).
65. Osim toga, kada odbije žalbu, apelacioni sud može, u načelu, jednostavno da prihvati obrazloženje odluke koje je naveo niži sud (vidi predmet ESLJP-a, *García Ruiz protiv Španije*, citiran gore stav 26; nasuprot tome vidi, *Tatishvili protiv Rusije*, br. 1509/02, presuda od 9 jula 2007, stav 62). Međutim, pojam pravičnog postupka podrazumeva da se domaći sud koji je za svoje odluke naveo šturo obrazloženje, bilo tako što je ponovio obrazloženja koja je prethodno dao niži sud ili na neki drugi način, u stvari bavio bitnim pitanjima u okviru svoje nadležnosti, što znači da nije jednostavno i bez dodatnog truda prihvatio zaključke koje je doneo niži sud (vidi predmet ESLJP-a *Helle protiv Finske*, br. (157/1996/776/977), presuda od 19 decembra 1997, stav 60). Taj zahtev je utoliko važniji ukoliko stranka u sporu nije imala mogućnost da svoju argumentaciju iznese usmeno u postupku pred domaćim sudom.
66. Međutim, apelacioni sudovi (u drugom stepenu) koji imaju nadležnost da odbace neosnovane žalbe i da rešavaju činjenična i pravna pitanja u parničnom postupku, dužni su da obrazlože zbog čega su odbili da odlučuju o žalbi (vidi predmet ESLJP-a *Hansen protiv Norveške*, br. 15319/09 presuda od 2 januara 2015, stavovi 77–83).
67. Osim toga, ESLJP nije utvrdio da je povređeno pravo u predmetu u kome nije dato konkretno izjašnjenje o tvrdnji koja se odnosila na jedan nebitan aspekt predmeta, to jest na nedostatak potpisa i pečata, što je greška više formalne nego materijalne prirode i ta greška je odmah ispravljena (vidi predmet ESLJP-a *Mugoša protiv Crne Gore*, br. 76522/12, presuda od 21 septembra 2016, stav 63).

Primena pomenutih načela za pravo na obrazloženu i razumnu sudsku odluku u okolnostima konkretnog slučaja

68. Sud podseća da podnosilac zahteva osporava ustavnost presude E. Rev. br. 60/2021 Vrhovnog suda i navodi: “Presudu [E. Rev. br. 60/2021] od 6. juna 2022. godine karakteriše nedostatak obrazloženja, odnosno da Vrhovni sud nije dao dovoljno i adekvatno obrazloženje u pogledu preinčenja presude Apelacionog suda Kosova [Ae. br. 125/2020] od 15. aprila 2021. godine u vezi sa zateznom kamatom – što se smatra povredom ustavnog načela zabrane proizvoljnosti u odlučivanju”.

69. Podnosilac zahteva dalje navodi da je osporena presuda Vrhovnog suda "u delu pravnog obrazloženja manjkavakada se bavi pitanjem instituta zatezne kamate u pogledu momenta zatezne kamate na periodične zahteve i iznosa zatezne kamate u vezi sa potraživanjima o naknadi štete. Štaviše, ispostavlja se da je odluka u vezi sa zateznom kamatom u suprotnosti sa stavom iz Pravnog mišljenja br. 265, čime se objektivno i isključuje mogućnost drugačijeg obrazloženja od onog iznetog u pravnom mišljenju br. 265 i u njegovom obrazloženju. Davanje pravnih razloga za sudsku odluku je važan aspekt sudskog procesa ".
70. U suštini, podnosilac zahteva osporava ustavnost osporene presude samo u vezi sa primenljivošću zakona u vezi sa zateznom kamatom, dovodeći je ponovo u vezu sa navodnim povredama člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLJP-a, odnosno sa pravom na obrazloženu i razumnu sudsku odluku.
71. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi da Vrhovni sud nije uspeo da pruži dovoljno obrazloženje u vezi sa pravnom osnovnom prilikom određivanja zatezne kamate u "potraživanjima o naknadi štete" kao što je propisano u tački devet (IX) Pravnog mišljenja od 1. decembra 2020. godine Vrhovnog suda, a to, prema podnosiocu zahteva, "krši načelo pravne sigurnosti za strane i sprečava razvoj stalne prakse sudskog tumačenja sličnih pitanja".
72. Stoga, uzimajući u obzir glavni žalbeni navod podnosioca zahteva, Sud smatra da treba analizirati da li je Vrhovni sud dao jasne i dovoljne razloge na kojima je zasnovao svoju odluku da preinači presude nižestepenih sudova u vezi sa zateznom kamatom.
73. Obrazloženje Vrhovnog suda o ovoj tački ističe: "Vrhovni sud Kosova je uvažio stav drugostepenog i prvostepenog suda, ocenjujući da je materijalno pravo pravilno primenjeno, **iako su pogrešno primenjene, ali bez izazivanja posledica u zakonitosti drugostepenih i prvostepenih odluka, odredbe Zakona br. 04/L-077 o obligacionim odnosima, koji se u ovom slučaju ne može primeniti, jer se ovaj zakon primenjuje samo na obaveze nastale od 20. decembra 2012. godine kada je ovaj zakon stupio na snagu, dok je šteta nastala u saobraćajnoj nesreći 09.09.2011. godine, što znači da se odredbe ovog zakona ne mogu primeniti, već se mogu primeniti odredbe Zakona o obligacionim odnosima koji je objavljen u SL. RSFJ-a br. 29/78 od 26.05.1978. godine, 39/85 i 57/89, kao primenjiv zakon u ovom slučaju.** U suštini, odredbe Zakona br. 04/L-077 o obligacionim odnosima primenjene u ovom slučaju imaju isti sadržaj kao i odredbe Zakona o obligacionim odnosima koji je objavljen u SL. RSFJ-a br. 29/78 od 26.05.1978. godine, 39/85 i 57/89, stoga nisu uticale na zakonitost drugostepene i prvostepene odluke, izuzev odredaba o zateznoj kamati, gde je u tom delu presuda i preinačena".
74. Pored toga, Vrhovni sud ističe: "Vrhovni sud je ocenio da je revizija tužene delimično osnovana u pogledu obračuna kamate, tako da je preinačena presuda drugostepenog i prvostepenog suda u delu koji se odnosi na dosuđenu kamatu i odlučeno je da se obaveže tužena da isplati iznos koji je odobren prvostepenom presudom sa kamatom koju plaćaju poslovne banke na štedne uloge preko godinu dana bez posebne namene, računajući od 05.02.2014. godine do konačne isplate pod pretnjom prinudnog izvršenja i to zasnivajući se na **odredbe člana 186. i 277. ZOO-a, Zakona o obligacionim odnosima koji je objavljen u SL. RSFJ-a br. 29/78 od 26.05.1978. godine, 39/85 i 57/89, i na odredbe Pravnog mišljenja Vrhovnog suda br. 265/2020 od 02.12.2020. godine, gde je u prvom delu, u tački I, propisano da se za obaveze nastale pre 20.12.2012. godine primenjuju odredbe ovog zakona, dok sama činjenica da se nesreća**

dogodila 09.09.2011. godine isključuje mogućnost primene Zakona o obligacionim odnosima (Zakon br. 04/L-077)”.

75. Na osnovu gore navedenog, Sud smatra da je Vrhovni sud osporenim presudom dao ubedljive i dovoljne razloge, detaljno razrađujući pravni osnov na kome je potkrepio promenu zatezne kamate, logično obrazlažući zašto se u ovim okolnostima podnosiocu zahteva ne može odobriti iznos zatezne kamate utvrđen od strane redovnih sudova na osnovu člana 305. i 382. Zakona br. 04/L-077 o obligacionim odnosima iz 2012. godine i objasnio zašto se u okolnostima podnosioca zahteva primenjuju odredbe Zakona o obligacionim odnosima SFRJ-a iz 1978. godine.
76. U tom smislu, Vrhovni sud je, pozivajući se na okolnosti konkretnog slučaja i prvu tačku (I) Pravnog mišljenja od 1. decembra 2020. godine Vrhovnog suda, obrazložio da je Zakon o obligacionim odnosima SFRJ-a iz 1978. godine primenjiv u okolnostima slučaja, pošto se nesreća osiguranika podnosioca zahteva dogodila pre 20. decembra 2012. godine, odnosno 9. septembra 2011. godine, datuma koji, prema Vrhovnom sudu, isključuje mogućnost primene Zakona br. 04/L-077 o obligacionim odnosima iz 2012. godine.
77. Sud primećuje da podnosilac zahteva što se tiče pravne osnove za određivanje kamatne stope posebno ističe da bi Vrhovni sud trebao da se zasniva na tački devet (IX) Pravnog mišljenja od 1. decembra 2020. godine i shodno tome odredi zateznu kamatu po visini godišnje stope kao za sredstva deponovana u poslovnim bankama na godinu dana bez određene namene za uplate izvršene osiguraniku pre 20. decembra 2012. godine, dok da za uplate izvršene nakon 20. decembra 2012. godine odredi zateznu kamatu od 8% (osam posto).
78. Sud podseća da podnosilac zahteva može i dalje da bude nezadovoljan obrazloženjem i pravnim osnovom koji je primenio Vrhovni sud. S tim u vezi, Sud je na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali uzimajući u obzir i njegove specifičnosti definisane EKLJP-om, kao i načela supsidijarnosti i doktrine četvrtog stepena, dosledno naglašavao razliku između „ustavnosti“ i „zakonitosti“ i tvrdio da nije njegova dužnost da se bavi činjeničnim greškama ili pogrešnim tumačenjem i pogrešnom primenom zakona koje je navodno počinio redovni sud, osim i u meri u kojoj su takve greške mogle da povrede prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om (vidi, slučajeve Suda KI128/18, podnosilac zahteva: *Limak Kosovo International Airport J.S.C.*, „*Adem Jashari*“, rešenje o neprihvatljivosti od 28. juna 2019. godine, stav 55; KI62/19, podnosilac zahteva: *Gani Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 19. decembra 2019. godine, stavovi 56-57; KI110/19, podnosilac zahteva: *Fisnik Baftijari*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. novembra 2019. godine, stav 40).
79. Sud je takođe dosledno naglašavao da nije uloga ovog Suda da preispituje nalaze redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da ne može da ocenjuje sam zakon koji je doveo dotle redovni sud da usvoji jednu umesto neke druge odluke. Da je drugačije, Sud bi delovao kao sud „četvrtog stepena“, što bi za posledicu imalo prekoračenje granica utvrđenih u njegovoj nadležnosti (vidi, slučaj ESLJP-a: *García Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i reference u njoj; i slučajeve Suda: KI128/18, gore citiran, stav 56; i KI62/19, gore citiran, stav 58).
80. Pored toga, Sud utvrđuje da je odlučivanje Vrhovnog suda u činjeničnim i pravnim okolnostima konkretnog slučaja u skladu i sa Pravnim mišljenjem koje je doneto na opštoj sednici Vrhovnog suda 2. decembra 2020. godine. S tim u vezi, Sud podseća na obrazloženje Vrhovnog suda u vezi sa primenom zakona, koji je, pozivajući se na tačku (I) Pravnog mišljenja, razjasnio da „činjenica da se nesreća dogodila 09.09.2011.

godine isključuje mogućnost primene Zakona o obligacionim odnosima (Zakona br. 04/L-077)".

81. S tim u vezi, Sud će se pozvati na relevantni deo Pravnog mišljenja od 1. decembra 2020. godine Vrhovnog suda, u kome se ističe sledeće:

"I. Za obligacione odnose nastale pre 20.12.2012. godine koji se odnose na kamatu, primenjivaće se odredbe Zakona o obligacionim odnosima (Sl. list SFRJ, br. 29/78, 39/85, 57/89)".
[...]

"IV. Za obligacione odnose nastale pre 20.12.2012. godine, određivaće se visina kamatne stope kao za uložena sredstva duže od godinu dana bez posebne namene.

"VI. Za obligacione odnose nastale nakon 19.12.2012. godine, visina godišnje kamatne stope za sva potraživanja biće 8%, osim kada je drugačije predviđeno posebnim zakonom".

82. U tom smislu, Sud želi da istakne činjenicu da je Vrhovni sud, kao najviša instanca redovnog pravosuđa, ispunio svoju zakonsku i ustavnu obavezu, ujednačavanjem sudske prakse donošenjem načelnog akta (Pravnog mišljenja), koji su dužni da sprovedu svi nivoi sudskih instanci, pa i sam Vrhovni sud. Ovim pravnim aktom se izbegava verovatnoća povrede prava na pravično suđenje, odnosno načela pravne sigurnosti.
83. Na osnovu svih gore navedenih razrada, u okolnostima konkretnog slučaja, Sud smatra da je podnosilac zahteva jednostavno nezadovoljan ishodom postupka pred Vrhovnim sudom. Međutim, njegovo nezadovoljstvo samo po sebi ne može da podstakne argumentovan navod o povredi osnovnih prava i sloboda zagwarantovanih Ustavom (vidi, slučaj ESLJP-a: Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).
84. Pored toga, Sud utvrđuje da osporena presuda sadrži logično obrazloženje i precizno i jasno pojašnjava pravnu referencu zašto su u slučaju podnosioca zahteva u vezi sa kamatom primenjene odredbe Zakona o obligacionim odnosima SFRJ-a iz 1978. godine i zašto okolnosti slučaja podnosioca zahteva isključuju primenu Zakona br. 04/L-077 o obligacionim odnosima iz 2012. godine. (vidi predmete ESLJP-a Ruiz Torija protiv Španije, citirana gore, stav 30; Hiro Balani protiv Španije, citirana gore, stav 28).
85. Stoga, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva imao priliku da iskoristi kontradiktorni postupak i da je imao priliku da u različitim fazama postupka iznese navode i dokaze koje je smatrao relevantnim za njegov slučaj; da je imao priliku da efikasno ospori navode i dokaze koje je iznela suprotna strana; redovni sudovi su saslušali i razmotrili sve njihove navode, koji su, objektivno gledano, bili relevantni za rešavanje predmeta, te da su detaljno izneti činjenični i pravni razlozi osporene odluke, a samim tim je i postupak uzet u celini bio pravičan (vidi, mutatis mutandis, presudu ESLJP-a od 21. januara 1999. godine, García Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, stavovi 29 i 30; vidi takođe slučaj Suda: KI22/19, podnosilac zahteva: Sabit Ilazi, rešenje o neprihvatljivosti od 7. juna 2019. godine, stav 42; i KI128/18, gore citiran, stav 58).
86. Ukratko, što se tiče navoda o povredi prava na obrazloženu i razumnu sudsku odluku, Sud zaključuje da je Vrhovni sud: (i) dao pravni osnov i jasno objasnio zašto se u slučaju podnosioca zahteva ne primenjuje zatezna kamata od 8%; (ii) osporena presuda Vrhovnog suda sadrži logičnu vezu između pravnog osnova, obrazloženja i izvedenih zaključaka; (iii) kao logična posledica između pravnog osnova, obrazloženja i

zaključaka, proizilazi da osporena presuda Vrhovnog suda E. Rev. 60/2021 ispunjava uslov obrazložene i razumne sudske odluke. (vidi predmete ESLJP-a Buzescu protiv Rumunije, br. 61302/00, presuda od 24 avgusta 2005., stav 67; Donadze protiv Gruzije, br. 74644/01, presuda od 7 juna 2006, stav 35);

87. Stoga, Sud utvrđuje da podnosilac zahteva nije potkrepio dokazima svoj navod o povredi člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6.1 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.
88. Stoga, Sud zaključuje da su navodi podnosioca zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a (i) navodi koji spadaju u kategoriju „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ i kao takvi, ovi navodi podnosioca zahteva su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika, dana 8. decembra 2022. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani